

ШТИК

Юлія В'ячеславівна
juliashtyk@mail.ru

УДК 657.3

РІЗВА

Ольга Сергіївна

КОНВЕРГЕНЦІЯ ФІНАНСОВОЇ І
НЕФІНАНСОВОЇ (СОЦІАЛЬНОЇ)
ЗВІТНОСТІCONVERGENCE OF FINANCIAL AND
UNFINANCIAL (SOCIAL) REPORTINGстарший викладач кафедри
обліку та аудиту ДонНУЕТ
ім. М. Туган-Барановськогостудентка 4 курсу ДонНУЕТ
ім. М. Туган-Барановського

Стаття присвячена визначенню змісту та сутності формування інтегрованої інформаційної системи підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємства. В статті обґрунтована необхідність подання соціальної звітності.

Статья посвящена определению содержания и сущности формирования интегрированной информационной системы поддержки финансовой стратегии устойчивого развития предприятия. В статье обоснована необходимость подачи социальной отчетности.

The article is sanctified to determination of maintenance and essence of forming of the integrated informative system of support of financial strategy of steady development of enterprise. The necessity of serve of the social accounting is reasonable in the article.

Ключові слова: фінансова звітність, нефінансова звітність, стійкий розвиток, соціальна відповідальність, інтегрована звітність

Ключевые слова: финансовая отчетность, нефинансовая отчетность, устойчивое развитие, социальная ответственность, интегрированная отчетность

Keywords: financial reporting, unfinancial accounting, steady development, social responsibility, integrated accounting

ВСТУП

Ключовим елементом, необхідним для побудови, підтримки і постійного розвитку взаємодії із зацікавленими сторонами, інструментом інформування про економічні, екологічні і соціальні можливості підприємства виступає нефінансова звітність. Така звітність істотно розширює можливості, які надаються традиційно фінансовою звітністю, і формує повнішу картину довгострокових перспектив.

Ця проблема розглядалася у працях таких вчених як С. Дипіаз, Р. Екклз, С. Рід, Л. Престон, В. Супрун, А. Гальчинський, В. Терьохіна, Л. Ніколаєнко, І. Хомініч, Я. Фітценц, А. Козир, В. Макаров та інші.

Обрана тема останнє десятиріччя постійно викликає зацікавленість багатьох вчених, проте в сучасних умовах проблема формування інтегрованої інформаційної системи підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємств та провідних корпорацій залишається актуальною і вимагає подальшої розробки та вивчення.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні загального змісту і значення соціальної звітності в управлінні підприємством, а також необхідності конвергенції з фінансовою звітністю в цілях підвищення інформативності даних з урахуванням вимог користувачів інформації.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та організаційні аспекти складання корпоративної соціальної звітності.

Об'єктом дослідження є сама нефінансова (соціальна) звітність.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти, Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти (положення) інтегрованої звітності.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, Міжнародних стандартів (положень) інтегрованої звітності та законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сьогоднішній спосіб відображення у фінансовій звітності вартості компанії для інвесторів є застарілим і недосконалим. Інвесторам доводиться використовувати інші методи оцінки вартості компанії, що призводить до нестійкого ринку. У зв'язку з цим Б. Лев відмічає, що «оптимальне функціонування ринків капіталу вимагає, щоб фінансова звітність стала максимально інформативною» [1].

Очевидно, що соціальна звітність повинна відображати не лише благодійні і спонсорські програми, але і будь-які інші соціально значимі аспекти її діяльності, які можуть привести до істотних наслідків для самої компанії, споживачів її продукції, акціонерів, державних органів, контрагентів або яких-небудь інших пов'язаних з нею груп суспільства.

Наявність соціальної звітності в сукупності з фінансовою звітністю дозволяє зацікавленим особам отримувати інформацію про соціальні і екологічні аспекти діяльності компаній в комплексі з інформацією про економічні результати, що дозволяє ефективно оцінювати ризики бізнесу для акціонерів, інвесторів, кредиторів.

Основна частина соціального звіту може включати такі показники як: екологія, освіта, соціальний захист працівників, соціально-економічний розвиток регіону, культурний розвиток регіону, допомога депресивним територіям, боротьба з корупцією, формування культури ділової поведінки, добродійність, волонтерський рух, спорт і так далі [2].

Підприємства, що формують нефінансову звітність, при розкритті соціальної результативності значну увагу приділяють інформації про розвиток людського капіталу, більшість з них подає опис або хоч би згадку про участь своїх співробітників в різних тренінгах і програмах підвищення кваліфікації; у багатьох розроблена і прийнята об'єктивна система оцінки ефективності роботи та мотивації персоналу.

У багатьох випадках показники результативності використовуються в соціальній звітності, щоб бути корисними в процесі фінансового аналізу, потребують додаткових перетворень або

впровадження в певний контекст, що обумовлює необхідність створення нових методик, які пов'язували б соціальну результативність з економічною [3].

Підготовка такої звітності, як правило, регламентована внутрішніми положеннями і інструкціями відповідних органів.

Зростає значення міжнародних стандартів фінансової звітності як основи для формування і розкриття інформації про вплив діяльності компаній на економіку, навколишнє середовище та суспільство, в якій зацікавлені різні групи її користувачів, в першу чергу потенційні інвестори [4]. Взагалі, складання інтегрованої звітності передбачено МСФЗ 1 (п. 9, 10).

У квітні 2013 р. Міжнародною радою з інтегрованої звітності (IIRC) опублікований прототип Міжнародного стандарту (положення) інтегрованої звітності, який орієнтований на розробку єдиних вимог до розкриття в звітності інформації про створення бізнес-вартості [5].

Важливим напрямом вдосконалення корпоративної звітності у зв'язку з розрізненістю різних видів розкриття інформації компаніями стає розробка стандартів інтегрованої звітності, яка охоплює фінансові та нефінансові показники.

Окрім надання матеріалу для внутрішнього фінансового аналізу, інформація про результативність в області стійкого розвитку може знайти місце і в традиційних звітах. Деякі фінансові компанії в якості експерименту об'єднують фінансовий звіт і звіт в області стійкого розвитку в єдиний річний звіт. Такий звіт можна віднести до інтегрованої форми звітності (рис. 1).

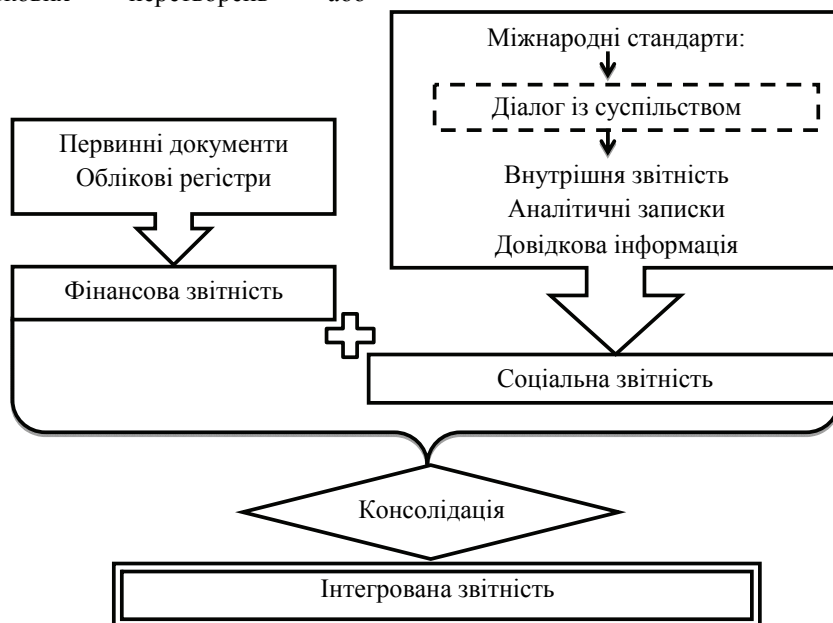

Рис. 1. Процес формування інтегрованої звітності

До переваг соціальної звітності також відносять тісний взаємозв'язок із вигодами від ведення бізнесу; формування довіри до підприємств з боку різних груп впливу, зокрема, для її працівників така звітність є значним стимулом і доказом статусності роботи;

сприяння формуванню іміджу відповідального працевластця серед молодих фахівців [6].

Дотримання соціальних стандартів і соціальна відповідальність відіграють на міжнародному рівні величезну роль у формуванні ділової репутації

компанії, створенні сприятливого іміджу в очах зацікавлених учасників. Якщо доля репутації у конкурентоспроможності росте то соціальний звіт стає способом захисту цієї репутації [7].

Стосовно України, інтегрована звітність вже почала застосовуватись в деяких компаніях, але на практиці її механізм ще далекий від ідеалу. Передумовами для введення концепції сталого розвитку в нашій країні є прийняття міжнародних стандартів фінансової звітності; «прозорість» інформації про показники ефективності; створення міжфункціональних об'єднань (бухгалтерія, фінанси, міжнародний аудит); підвищення професійних знань; посилення контролю з боку керівництва шляхом скуповування акцій.

Рішення готувати не фінансовий звіт за міжнародним стандартом було ухвалено у квітні 2007 р. конференцією Групи СКМ із корпоративною соціальною відповідальністю. За результатами звітності, СКМ змогла лише порівняти власні підприємства одне з одним, адже дані інших українських компаній недоступні. Завдяки формуванню соціального звіту компанія довела, що принципи соціальної відповідальності не просто задекларовані в офіційних документах, а впроваджуються щодня. За результатами 2008 року СКМ посіла перше місце у національному рейтингу відкритих та відповідальних компаній [7].

Взагалі кількість компаній в Україні, які формують інтегровану звітність, становить близько декількох десятків. Зокрема, корпоративну соціальну звітність вже впровадили наступні вітчизняні суб'єкти господарювання: ФПГ «СКМ», «ДТЕК» [8], ПАТ "Оболонь" [9], Соса-Сола [10], група компаній "ВІДІ Груп" [11] тощо.

Проте основною проблемою є прив'язка GRI до прийнятих в Україні законів і норм у області трудових відносин, екології та економічних показників.

На основі аналізу соціальних звітів 7000 підприємств з 31 країни світу було виявлено, що складання такої звітності допомагає аналітикам визначати корпоративні цінності компанії, а також використання таких звітів знижує рівень неточності прогнозів приблизно на 10 % [12].

ВИСНОВКИ

На сьогодні, під впливом становлення соціально орієнтованої економіки не виникає ніяких сумнівів в необхідності розширення меж бухгалтерського обліку і традиційної фінансової звітності. Щорічно вчені намагаються вдосконалити інтегровану інформаційну систему підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємств та провідних корпорацій. Проте існують причини, що заважають конвергенції фінансової і соціальної звітності, одна з яких полягає в необхідності визначення взаємозв'язку показників результативності в соціальній сфері з фінансовими показниками.

Список використаних джерел

1. Андриссен Д. Невесомое богатство. Определите стоимость вашей компании в экономике нематериальных активов [пер. с англ.] / Д. Андриссен, Р. Тиссен. – М.: «Олимп-Бизнес», 2004. – 304 с.
2. Шигун Н.Н. Корпоративная социальная отчетность как перспектива информирования о человеческом капитале отечественных компаний / Н.Н. Шигун, Т.В. Давидюк // Вестник Запорожского национального университета. – 2011. - № 1(9) – С. 173-178.
3. Костирко Р.О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові / Р.О. Костирко//Економіка України. – 2013. - № 2(615). – с. 18-28
4. Давидюк Т.В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів / Т.В. Давидюк// Економіка: реалії часу. – 2012. - № 2(3). – с. 123-129
5. Сікорська Т.С. Інтеграція нефінансових показників у звітність суб'єкта господарської діяльності/ Т.С. Сікорська, Осадча О. О.// Молодий вчений. – 2014. – № 6 (09). – с. 38-41
6. Лаговская Е.А. Интегрированная модель отчетности: преимущества и недостатки применения / Е.А. Лаговская // Вестник Брестского государственного технического университета. – 2012. – № 3. – с. 33-36.
7. Буковинська М.П. Соціальна звітність і соціальний аудит: інструменти управління корпораціями // М.П. Буковинська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - № 4. – с. 110-114.
8. Соціальний звіт групи компаній "ВІДІ Груп" за 2011–2013 рр. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vidigroup.com/upload/iblock/af9/work_so_2013_.pdf.
9. Dhaliwal D.S. Nonfinancial Disclosure and Analyst Forecast Accuracy: International Evidence on Corporate Social Responsibility Disclosure / D.S. Dhaliwal, S. Radhakrishnan, A. Tsang, Y.G. Yang // The Accounting Review. – 2012. – Vol. 87. – No. 3. – P. 723–759. DOI: <http://dx.doi.org/10.2308/accr-10218>
10. Інтегрированный отчет компании "ДТЭК" за 2013 г. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtek.com/library/file/dtek-ar2013-ru-ua.pdf>.
11. Отчет об устойчивом развитии ПАО "Оболонь" за 2013–2014 гг. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://report.obolon.ua/img/Obolonreport-2013-14_ru.pdf.
12. Звіт про соціальну відповідальність компанії Соса-Сола за 2010–2011 рр. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assets.cocacola.com/e7/f8/f813c0224520a06e7fb32e20c056/csr-report-2010-2011.pdf>.